

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чорноморський національний університет
імені Петра Могили

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор ЧНУ імені Петра Могили

Л.П. КЛИМЕНКО

2020 р.

ПРОГРАМА

фахового вступного випробування зі спеціальності
для вступу на 5 курс для здобуття ступеня магістра
за спеціальністю
«076 Підприємництво, торгівля і біржова діяльність»»»

Миколаїв - 2020

ЗМІСТ

	Стор
ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	3
I. ХАРАКТЕРИСТИКА ЗМІСТУ ПРОГРАМИ.....	5
1.1. Модуль 1 «Стратегія підприємства».....	5
1.2. Модуль 2 «Економіка підприємства».....	9
1.3. Модуль 3 «Економіка та організація інноваційної діяльності».....	15
1.4. Модуль 4 «Потенціал і розвиток підприємства».....	19
II. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ВСТПУНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ.....	23
III. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ.....	23
IV. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	24

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма розроблена для вступних фахових випробувань на навчання за рівнем «магістр» спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» галузі знань 07 «Управління та адміністрування».

Майбутній фахівець повинен мати систему знань щодо сутності та принципів функціонування підприємства, його підрозділів, господарського механізму, взаємозв'язків із іншими суб'єктами господарювання, державними органами. Значна увага приділяється виробничій та інноваційній діяльності підприємства, основним засадам маркетингу та менеджменту на підприємстві, формуванню стратегії підприємства.

Мета фахового випробування полягає у перевірці професійних компетенцій, отриманих вступниками в процесі навчання на рівні вищої освіти «бакалавр».

Головні завдання фахового вступного випробування полягають у тому, щоб вступники продемонстрували такі компетенції:

- навички здійснювати збирання, аналіз й обробку даних, що необхідні для розв'язання поставлених економічних задач;
- вміння вибрати інструментальні засоби для обробки економічних даних у відповідності з поставленою задачею, аналізувати отримані результати розрахунків і обґрунтувати висновки;
- вміння будувати стандартні теоретичні моделі на основі опису економічних процесів і явищ, аналізувати та змістовно інтерпретувати отримані результати;
- здатність проаналізувати дані, що необхідні для розрахунку економічних показників діяльності суб'єктів господарювання;
- вміння розраховувати на основі типових методик та діючої нормативно-правової бази економічні показники, що характеризують діяльність підприємства;
- здатність використовувати для розв'язання виробничих задач інформаційні технології.

Фахове вступне випробування включає чотири модулі дисциплін:

1. Модуль 1 «Стратегія підприємства»
2. Модуль 2 «Економіка підприємства»
3. Модуль 3 «Економіка та організація інноваційної діяльності»
4. Модуль 4 «Потенціал і розвиток підприємства»

Модулі характеризують загальнотеоретичні знання зі спеціальності, а також дозволяють оцінити практичні знання та вміння бакалаврів, що вступають на навчання за рівнем вищої освіти «магістр» спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля і біржова діяльність» галузі знань 07 «Управління та адміністрування».

Фахове випробування вступників сприяє виявленню здібностей у майбутніх фахівців у галузі управління та адміністрування, економіки та

підприємництва, тогівлі та біржової діяльності, споріднених наук. У процесі його проведення абітурієнти повинні показати навички та вміння досліджувати економічні явища та процеси, що необхідно для чіткого визначення індивідуальних орієнтирів, а також застосування власних здібностей та реалізації набутого професійного потенціалу в умовах ринкової системи.

Вступник повинен вміти:

- вільно орієнтуватися в основних економічних поняттях і категоріях;
- проявити володіння основними методологічними принципами пізнання і вміння застосовувати їх для аналізу складних економічних процесів сучасності;
- самостійно і логічно викладати матеріал та вміти робити відповідні висновки та узагальнення;
- давати правильні оцінки різним економічним явищам і процесам;
- вміти використовувати комп'ютерну техніку для розв'язання економічних задач у режимі користувача;
- вміти набувати нових знань, застосовуючи сучасні інформаційні освітні технології;
- використовувати закономірності розміщення продуктивних сил і механізми відносин між різними суб'єктами підприємницької діяльності в практиці господарювання;
- аналізувати та оцінювати ефективність виробничо-комерційної діяльності підприємства;
- знаходити шляхи вирішення основних проблем економії ресурсів та оптимальних варіантів їх поєднання з метою формування дієздатної соціально-орієнтованої ринкової економічної системи України, що в свою чергу забезпечить вихід нашої країни на світовий рівень розвитку.

Вступник повинен знати:

- знати основні категорії економічної науки, теоретичні основи і закономірності функціонування економіки, розуміти багатоманітність існуючих економічних систем у сучасному світі;
- мати системні уявлення про структури і тенденції розвитку української і світової економіки;
- розуміти суть інституціональних перетворень в економіці, знати про основні економічні інститути і принципи їх функціонування;
- знати механізм і принципи прийняття і реалізації економічних та управлінських рішень на мікро- і макрорівнях;
- володіти методами економічного аналізу різних мікро- і мікропроцесів;
- правову базу функціонування підприємства;
- конкретні форми і методи господарювання на рівні підприємства;
- особливості організації господарсько-комерційної діяльності підприємства та показники її ефективності.

I. ХАРАКТЕРИСТИКА ЗМІСТУ ПРОГРАМИ

1.1. МОДУЛЬ 1 «СТРАТЕГІЯ ПІДПРИЄМСТВА»

Тема 1. Стратегія підприємства: поняття, еволюція концепції.

Поняття категорії «стратегія». Стратегія фірми в контексті її економічної політики. Трактуювання «стратегії фірми». Еволюція концепції стратегії підприємства.

Тема 2. Місія та цілі підприємства

Визначення місії підприємства. Формулювання мети та визначення завдань підприємства.

Тема 3. Стратегічний контекст підприємства

Аспекти стратегічного контексту підприємства. Ознаки, зміст та перелік типових стратегічних рішень. Складові «стратегічного набору» підприємства та їх взаємозв'язок. Форми і процедури відображення стратегічного аспекту діяльності підприємства. Загальні принципи формування стратегії підприємства.

Тема 4. Оцінювання зовнішнього середовища підприємства

Зовнішнє оточення фірми та його характеристика. Методологія аналізу зовнішнього оточення фірми. Позиції зовнішнього аналізу. Методика оцінки зовнішнього середовища.

Тема 5. Аналіз стратегічного потенціалу підприємства

Підходи та зміст аналізу внутрішнього середовища підприємства. Методика оцінки стратегічного потенціалу і конкурентного статусу підприємства. Метод комплексного стратегічного аналізу середовища підприємства – SWOT-метод.

Тема 6. Стратегія бізнесу

Поняття, призначення і зміст стратегій бізнесу підприємства, специфіка та порядок їх формування. Типи стратегій бізнесу підприємства та їх характеристика.

Тема 7. Стратегія диверсифікації діяльності підприємства

Поняття диверсифікації діяльності підприємства. Стратегії диверсифікації діяльності підприємства.

Тема 8. Стратегії зовнішнього розвитку підприємства

Зовнішній розвиток підприємства. Стратегія горизонтальної інтеграції. Стратегії вертикальної інтеграції. Порядок формування стратегії зовнішнього розвитку підприємства.

Тема 9. Корпоративна стратегія підприємства

Поняття і зміст корпоративної стратегії підприємства. Характеристика корпоративних стратегій підприємства.

Тема 10. Матричні методи у формуванні корпоративної стратегії підприємства

Загальна характеристика методів і методики розробки стратегії фірми. Матричні методи визначення стратегічного становища підприємства: BCG, МакКінсі, Шелл, ADL, PEST. Методи комплексного стратегічного аналізу: SWOT, SPACE.

Тема 11. Альтернативність у стратегічному виборі

Формулювання та аналіз стратегічних альтернатив. Вибір стратегічного напрямку діяльності підприємства.

Тема 12. Декомпонування корпоративної стратегії підприємства

Підходи до декомпонування корпоративної стратегії підприємства. Декомпозиція КС підприємства за функціональним підходом. Декомпозиція за підходом виділення провідної ключової стратегії підсистеми (за допомогою «дерева структури та стратегічних альтернатив»).

Тема 13. Загальна характеристика функціональної стратегії

Суть та призначення функціональної стратегії. Аналіз ресурсопотоків, результатів ресурсоспоживання та їх планування. Цілі, нормативи та планові показники при розробці функціональних стратегій. Взаємозв'язок функціональних стратегій. Типи функціональних стратегій, їх загальна характеристика. Стратегія маркетингу. Стратегія НДДКР. Стратегія виробництва. Кадрова стратегія. Фінансова стратегія та інші. Організація процесу розробки функціональної стратегії.

Тема 14. Стратегічні аспекти у функціональних сферах діяльності підприємства

Стратегічні зміни. Стратегія та організаційна культура на підприємстві. Поняття про організаційну культуру підприємства. Суть та завдання стратегічного контролю. Коригування стратегії підприємства.

Тема 15. Сучасний стан і перспективи розвитку стратегічного управління в Україні

Сучасний стан стратегічного управління в Україні. Перспективи розвитку стратегічного управління в Україні.

Питання для підготовки з модулю 1 «Стратегія підприємства»:

1. Завдання підприємства як відкритої системи у ринкових умовах.
2. Еволюція поняття стратегії.
3. Визначення стратегії як економічної категорії.
4. Етапи розвитку підприємства у межах стратегічної моделі.
5. Класифікація стратегій. Підходи до опрацювання стратегії.
6. Принципи формування стратегічної моделі.
7. Особливості стратегічних управлінських рішень, що покладаються в основу опрацювання моделі стратегії та її практичної реалізації.
8. Сутність стратегічних перетворень на підприємстві.
9. Інфраструктурне забезпечення опрацювання стратегічної моделі.
10. Визначення місії підприємства. Образ, кредо, їх роль у формуванні місії підприємства.
11. Організаційна (корпоративна) культура, чинники, що на неї впливають.
12. Ешрідська модель місії підприємства (за Е.Кемпбелом).
13. Чинники, що впливають на формування місії підприємства (за Ф.Котлером)
14. Визначення цілей підприємства. Класифікація цілей підприємства.
15. Причини невідповідності цілей умовам ринку (причини субоптимізації за Д.Міллером і М.Старром). Ідентифікація та адаптація у цілеутворенні.
16. «Дерево цілей», вимоги до його побудови.
17. Ключові характеристики стратегії. Індикатори стратегічних досягнень.
18. Напрями аналізу внутрішнього середовища економічної системи.
19. Характерні можливі зміни економічної системи, що можуть бути закладеними у стратегічну модель.
20. Чинники, що впливають на зміну організаційної структури підприємства.
21. Опір змінам: сутність, причини, методи боротьби.
22. Поняття зовнішнього середовища. Чинники, що визначають складність зовнішнього середовища.
23. Характеристика чинників мікро- та макросередовища.
24. Етапи проведення аналізу зовнішнього середовища. Схема аналізу зовнішнього середовища.
25. Характеристика економічного механізму виникнення кризового стану.
26. Прогнозування зовнішнього середовища.
27. PEST-аналіз.
28. SWOT – аналіз.
29. Гарвардська модель аналізу стратегічного потенціалу підприємства
30. Оцінка маркетингової позиції підприємства. Схема оцінки конкурентних позицій підприємства

31. Відмінності тактичного і стратегічного планування.
32. Поняття стратегії бізнесу (за А.А. Томпсоном та А.Дж. Стріклендом)
33. Правила вибору стратегії за умов ризику (за І.Ансоффом)
34. Поняття терміну «диверсифікація». Форми диверсифікації
35. Сутність стратегії диверсифікації. Різновиди стратегій диверсифікації
36. Аналіз рівня диверсифікації підприємства, його показники (за Р.Румельтом). Вимір диверсифікації (сутнісний та просторовий)
37. Етапи процесу формування стратегії зовнішнього розвитку
38. Типи стратегій зовнішнього розвитку
39. Типи конкурентів на міжнародних ринках
40. Стратегічні альянси (союзи) та зміст їх діяльності. Критичні ринки
41. Поняття і сутність корпоративної стратегії. Основні елементи, що формують корпоративну стратегію
42. Етапи опрацювання моделі корпоративної стратегії. Різновиди корпоративної стратегії
43. Підходи до опрацювання корпоративної стратегії (за М.Портером)
44. Критерії вибору стратегічних рішень. Етапи вибору стратегії
45. Характеристика окремих матричних методів
46. Чинники привабливості ринку та стратегічного стану бізнесу
47. Характеристика стратегії підприємства на стадії впровадження та зростання життєвого циклу товару
48. Основні стратегії підприємства на стадії зростання і зрілості товару
49. Стратегії підприємства на стадії насичення ринку певним товаром
50. Стратегії для стадії спаду попиту на товар
51. Поняття сценарію. Роль сценарію в опрацюванні моделі корпоративної стратегії
52. Методологічні прийоми та послідовність опрацювання сценарію.
53. Стратегічні альтернативи
54. Сутність поняття «портфель», способи утворення портфелів.
55. Послідовні аспекти декомпонування стратегічної мети економічної системи
56. Декомпонування стратегії підприємства, проблеми, які воно вирішує. Етапи декомпонування стратегії підприємства
58. Інформаційні фільтри, їх характеристика. Модель стратегічної інформації.
59. Інжиніринг, його сутність та значення для декомпонування корпоративної стратегії.
60. Концепція стратегічного управління, його мета.
61. Основні сучасні напрями стратегічного управління

1.2. МОДУЛЬ 2 «ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА»

Тема 1. Теорії та моделі підприємства

Класичні економіко-соціальні джерела теорії організації. Теорії і концепції менеджменту. Сучасні організаційні теорії та концепції. Механістична (бюрократична) модель. Органічна (природна) модель. Патерналістська модель. Конвенціональна модель. Конфліктно-ігрова модель. Політична модель.

Тема 2. Основи підприємництва

Сутність, значення здійснення підприємництва. Типологія, середовище та активізація підприємництва. Договірні взаємовідносини в бізнесі. Характеристика партнерських взаємозв'язків.

Тема 3. Види підприємств, їх організаційно-правові форми

Класифікація підприємств та характеристика їх видів. Організаційно – правові форми підприємств. Порівняльна характеристика організаційно – правових форм підприємницької діяльності.

Тема 4. Зовнішнє середовище господарювання

Система факторів зовнішнього середовища. Властивості зовнішнього середовища. Взаємодія підприємства із зовнішнім середовищем.

Тема 5. Структура та управління підприємством

Сутність і функції процесу управління. Методи управління діяльністю підприємств. Організаційні структури управління підприємствами. Вищі органи державного управління підприємствами та організаціями.

Тема 6. Ринок і продукція

Ринок, його економічна суть. Функції ринку. Види ринку. Інфраструктура ринку. Загальна характеристика продукції. Виробництво продукції. Конкурентоспроможність продукції.

Тема 7. Товарна та цінова політика підприємства

Поняття та складові товарної політики. Розробка товарної політики. Принципи і типи цінової політики. Особливості формування цінової політики фірми. Порівняльна характеристика цінової політики виробничого та торговельного підприємств.

Тема 8. Прогнозування та планування діяльності підприємства

Система планів підприємства. Етапи та методи планування. Поняття, зміст і структура бізнес-плану. Економічне прогнозування діяльності підприємства.

Тема 9. Обґрунтування виробничої програми підприємства

Обґрунтування рішення про збільшення виробничої потужності. Обґрунтування рішення про прийняття додаткового замовлення за ціною нижче критичного рівня. Обґрунтування рішення «виробляти чи придбати». Обґрунтування виробничої програми з урахуванням обмежень на ресурси.

Тема 10. Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці

Поняття, класифікація та структура персоналу. Визначення чисельності окремих категорій працівників. Продуктивність праці, як економічна категорія. Методи вимірювання та показники рівня продуктивності праці. Розрахунки можливого зростання продуктивності праці, фактори впливу. Поняття і види заробітної плати. Функції і шляхи росту заробітної плати. Тарифна система як основа організації оплати праці. Форми і системи оплати праці. Планування фонду оплати праці на підприємствах. Система участі в прибутках.

Тема 11. Інтелектуальний капітал

Економічний зміст поняття “інтелектуальний капітал”. Класифікація видів інтелектуального капіталу. Типи інтелектуального капіталу. Сутність нематеріальних активів. Нематеріальні ресурси та їх класифікація. Захист прав використання нематеріальних активів.

Тема 12. Основний капітал

Поняття, класифікація і оцінка основних фондів (ОФ). Знос основних фондів. Амортизація необоротних активів підприємства. Показники використання основних фондів.

Тема 13. Оборотний капітал

Поняття оборотних фондів та оборотних коштів. Показники використання оборотних коштів. Нормування оборотних коштів.

Тема 14. Інвестиції

Визначення поняття “інвестиції”. Класифікація інвестицій. Інвестиційний ринок. Інвестиційний клімат держави. Світовий досвід державного стимулювання інвестиційної діяльності.

Тема 15. Інноваційна діяльність

Інновації та їх класифікація. Стадії інноваційного процесу. Оцінка економічної ефективності інновацій.

Тема 16. Техніко-технологічна база та виробнича потужність підприємства

Показники рівня техніко-технологічної бази підприємства. Зміст плану технічного розвитку підприємства. Вплив НТП на технічний розвиток підприємства. Виробнича потужність підприємства.

Тема 17. Матеріально-технічне забезпечення і виробнича логістика

Матеріально-технічне забезпечення виробництва. Виробнича логістика як підсистема логістики підприємства. Моделі організації управління матеріальними потоками в логістичних системах.

Тема 18. Організація операційної діяльності

Операційна діяльність та принципи її організації. Характеристика різних типів виробництва. Способи поєднання операцій технологічного циклу. Методи організації виробництва.

Тема 19. Системи забезпечення конкурентоспроможності продукції

Сутність конкурентоспроможності підприємства, фактори забезпечення та методичні підходи до оцінки. Формування системи забезпечення конкурентоспроможності підприємства. Організаційно-економічна і фінансово-інвестиційна складові системи забезпечення конкурентоспроможності підприємства.

Тема 20. Витрати підприємства

Визначення витрат та їх класифікація. Визначення точки беззбитковості. Собівартість та напрямки планування витрат. Класифікація цін, методи ціноутворення.

Тема 21. Фінансово-економічні результати суб'єктів господарювання

Економічна сутність доходу підприємства. Сутність прибутку підприємства, його види. Рентабельність підприємства.

Тема 22. Оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності

Розрахунок терміну окупності інвестицій. Розрахунок індексу рентабельності інвестицій. Визначення чистого зведеного ефекту. Визначення внутрішньої норми доходності. Розрахунок середньозваженого терміну життєвого циклу інвестиційного проекту або дюрації.

Тема 23. Інтегральна ефективність діяльності підприємства та його конкурентоспроможність

Економічна сутність і загальна характеристика видів ефективності підприємства. Система показників та вимірювання ефективності виробництва. Класифікація чинників зростання ефективності виробництва.

Тема 24. Сучасні моделі розвитку підприємства

Сутність терміну «розвиток організації». Життєвий цикл підприємства. Еволюційна модель розвитку організації. Організаційне навчання. Організація, що навчається.

Тема 25. Трансформація і реструктуризація

Поняття «трансформації» і «реструктуризації» підприємств. Основні форми та види реструктуризації. Цілі і засоби реструктуризації підприємств.

Тема 26. Оптимізація бізнес-процесів підприємства

Поняття бізнес – процесу. Сутність оптимізації бізнес – процесів підприємства. Базові показники, цілі й критерії оптимізації бізнес- процесів. Оптимізація бізнесу за допомогою бізнес -моделі підприємства. Реінжиніринг та оптимізація бізнес – процесів підприємства.

Тема 27. Економічна безпека підприємства

Поняття та цілі економічної безпеки підприємства. Структурні елементи та схеми організації економічної безпеки підприємства: фінансова складова, інтелектуальна та кадрова складова, техніко – технологічна складова, політико – правова складова, інформаційна складова, екологічна складова, силова складова. Аналітична оцінка рівня економічної безпеки підприємства.

Питання для підготовки з модулю 2 «Економіка підприємства»:

1. Класичні економіко-соціальні джерела теорії організації.
2. Теорії і концепції менеджменту. Сучасні організаційні теорії та концепції.
3. Моделі підприємства (механістична, органічна, патерналістська, конвенціональна, конфліктно-ігрова, політична)
4. Сутність, значення здійснення підприємництва. Типологія, середовище та активізація підприємництва.
5. Організаційно-правові форми підприємств.
6. Система факторів зовнішнього середовища. Властивості зовнішнього середовища. Взаємодія підприємства із зовнішнім середовищем.
7. Сутність і функції процесу управління. Методи управління діяльністю підприємств.
8. Організаційні структури управління підприємствами. Вищі органи державного управління підприємствами та організаціями.
9. Ринок, його економічна суть.
10. Функції ринку. Види ринку. Інфраструктура ринку.
11. Загальна характеристика продукції. Виробництво продукції. Конкурентоспроможність продукції.
12. Поняття та складові товарної політики. Розробка товарної політики.
13. Принципи і типи цінової політики. Особливості формування цінової політики фірми.
14. Система планів підприємства. Етапи та методи планування.
15. Поняття, зміст і структура бізнес-плану.
16. Обґрунтування рішення про збільшення виробничої потужності.
17. Поняття, класифікація та структура персоналу. Визначення чисельності окремих категорій працівників.

18. Продуктивність праці як економічна категорія. Методи вимірювання та показники рівня продуктивності праці.

19. Розрахунки можливого зростання продуктивності праці, фактори впливу.

20. Поняття і види заробітної плати. Функції і шляхи збільшення заробітної плати.

21. Тарифна система як основа організації оплати праці. Форми і системи оплати праці.

22. Планування фонду оплати праці на підприємствах. Система участі в прибутках.

23. Економічний зміст поняття “інтелектуальний капітал”. Класифікація видів інтелектуального капіталу. Типи інтелектуального капіталу.

24. Сутність нематеріальних активів. Захист прав використання нематеріальних активів.

25. Нематеріальні ресурси та їх класифікація.

26. Поняття, класифікація і оцінка основних фондів (ОФ).

27. Знос основних фондів.

28. Амортизація необоротних активів підприємства.

29. Показники використання основних фондів.

30. Поняття оборотних фондів та оборотних коштів.

31. Показники використання оборотних коштів.

32. Нормування оборотних коштів.

33. Визначення поняття “інвестиції”. Класифікація інвестицій. Інвестиційний ринок.

34. Інновації та їх класифікація. Стадії інноваційного процесу.

35. Оцінка економічної ефективності інновацій.

36. Показники рівня техніко-технологічної бази підприємства.

35. Виробнича потужність підприємства.

36. Матеріально-технічне забезпечення виробництва.

37. Виробнича логістика як підсистема логістики підприємства.

38. Моделі організації управління матеріальними потоками в логістичних системах.

39. Операційна діяльність та принципи її організації.

40. Характеристика різних типів виробництва.

41. Способи поєднання операцій технологічного циклу.

42. Методи організації виробництва.

43. Сутність конкурентоспроможності підприємства, фактори забезпечення та методичні підходи до оцінки.

44. Визначення витрат та їх класифікація.

45. Визначення точки беззбитковості.

46. Собівартість та напрямки планування витрат.

47. Класифікація цін, методи ціноутворення.

48. Економічна сутність доходу підприємства.

49. Сутність прибутку підприємства, його види.

50. Рентабельність підприємства.

51. Розрахунок терміну окупності інвестицій. Розрахунок індексу рентабельності інвестицій.

52. Визначення чистого зведеного ефекту. Визначення внутрішньої норми доходності.

53. Розрахунок середньозваженого терміну життєвого циклу інвестиційного проекту або дюрації.

54. Економічна сутність і загальна характеристика видів ефективності підприємства. Система показників та вимірювання ефективності виробництва.

55. Життєвий цикл підприємства. Еволюційна модель розвитку організації.

56. Поняття бізнес-процесу. Сутність оптимізації бізнес-процесів підприємства.

57. Базові показники, цілі й критерії оптимізації бізнес-процесів.

58. Поняття та цілі економічної безпеки підприємства.

1.3. МОДУЛЬ 3

«ЕКОНОМІКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

Тема 1. Сутнісна характеристика інновацій та інноваційних процесів
Сутність, об'єкти та суб'єкти інноваційної діяльності. Етапи, стадії і моделі інноваційного процесу. Класифікації інновацій.

Тема 2. Теоретичні засади та сучасні тенденції інноваційного розвитку економіки

Теорії циклічного економічного розвитку. Інноваційні теорії технологічних змін. Теорії технократичного суспільства. Сучасні концепції інноваційного розвитку.

Тема 3. Державне регулювання та підтримка інноваційної діяльності
Сутність і завдання державної інноваційної політики. Методи та інструменти державного регулювання інноваційної діяльності. Вітчизняний досвід підтримки інноваційної діяльності. Зарубіжний досвід підтримки інноваційного розвитку діяльності.

Тема 4. Інноваційна політика підприємства
Сутність і завдання інноваційної політики підприємства. Складові інноваційної політики підприємства. Інноваційний потенціал підприємства як основа і результат його інноваційної політики.

Тема 5. Управління інноваційними процесами
Інноваційна діяльність як об'єкт управління. Стратегічне планування інноваційної діяльності. Оперативне управління інноваційною діяльністю. Організаційні структури управління інноваційною діяльністю.

Тема 6. Управління інноваційним розвитком підприємства
Нова парадигма стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства: концепція та ключові характеристики. Організаційне забезпечення інноваційного розвитку підприємства. Типологія стратегій інноваційного розвитку підприємства.

Тема 7. Організаційні форми інноваційної діяльності
Організаційні структури підтримання інноваційного підприємництва. Організаційні форми інтеграції науки і виробництва. Міжфірмова науково-технічна кооперація в інноваційних процесах.

Тема 8. Особливості створення інновацій і формування попиту на них
Умови виникнення попиту на інновації. Планування і організація створення нового товару. Види попиту на інновації і чинники, що впливають на нього.

Тема 9. Моніторинг інновацій та інформаційне забезпечення інноваційної діяльності

Моніторинг інновацій як основа цілеспрямованого новаторства. Джерела інноваційних можливостей. Моніторинг інновацій і формування інноваційної політики.

Тема 10. Фінансування інноваційної діяльності

Види і джерела фінансування інноваційної діяльності. Обґрунтування джерел фінансування і вибір інвестора. Фінансування інноваційної діяльності венчурним капіталом. Фінансування інноваційних проектів.

Тема 11. Оновлення техніко-технологічної бази підприємства

Техніка і технологія як складові техніко-технологічної бази підприємства. Технічний розвиток і показники технічного рівня підприємства. Відтворення і вдосконалення техніко-технологічної бази підприємства.

Тема 12. Інноваційний проект: обґрунтування та реалізація

Поняття і етапи життєвого циклу інноваційного проекту. Структурно-функціональний аналіз інноваційного проекту і методологія SADT. Експертиза інноваційних проектів і рішень. Інструментальні засоби планування і контролю реалізації інноваційного проекту. Показники економічної ефективності інноваційних проектів.

Тема 13. Комплексне оцінювання ефективності інноваційної діяльності підприємства

Показники ефективності інноваційної діяльності. Оцінювання економічної ефективності інновацій, спрямованих на зниження рівня виробничих витрат. Оцінювання ефективності придбання і продажу ліцензій. Оцінювання соціальної ефективності інноваційної діяльності.

Тема 14. Комерціалізація результатів інноваційної діяльності

Сутність комерціалізації результатів інноваційної діяльності. Інтелектуальна власність та її трансформація в інноваційний продукт. Оцінка вартості інтелектуальної власності. Способи комерціалізації інтелектуальної власності.

Питання для підготовки

з модулю 3 «Економіка та організація інноваційної діяльності»:

1. Сутність, об'єкти та суб'єкти інноваційної діяльності.
2. Етапи, стадії і моделі інноваційного процесу.
3. Класифікації інновацій.
4. Теорії циклічного економічного розвитку. Інноваційні теорії технологічних змін.
5. Теорії технократичного суспільства.
6. Сучасні концепції інноваційного розвитку.

7. Умови виникнення попиту на інновації.
8. Планування і організація створення нового товару.
9. Види попиту на інновації і чинники, що впливають на нього.
10. Сутність і завдання інноваційної політики підприємства. Складові інноваційної політики підприємства.
11. Інноваційний потенціал підприємства як основа і результат його інноваційної політики.
12. Сутність і завдання державної інноваційної політики. Методи та інструменти державного регулювання інноваційної діяльності.
13. Інноваційна діяльність як об'єкт управління.
14. Стратегічне планування інноваційної діяльності.
15. Оперативне управління інноваційною діяльністю.
16. Організаційні структури управління інноваційною діяльністю.
17. Типологія стратегій інноваційного розвитку підприємства.
18. Моніторинг інновацій як основа цілеспрямованого новаторства.
19. Джерела інноваційних можливостей.
20. Організаційні структури підтримання інноваційного підприємництва.
21. Техніка і технологія як складові техніко-технологічної бази підприємства.
22. Технічний розвиток і показники технічного рівня підприємства.
23. Види і джерела фінансування інноваційної діяльності.
24. Фінансування інноваційної діяльності венчурним капіталом. Фінансування інноваційних проектів.
25. Поняття і етапи життєвого циклу інноваційного проекту.
26. Структурно-функціональний аналіз інноваційного проекту і методологія SADT.
27. Експертиза інноваційних проектів і рішень.
28. Інструментальні засоби планування і контролю реалізації інноваційного проекту.
29. Показники економічної ефективності інноваційних проектів.
30. Показники ефективності інноваційної діяльності.
31. Оцінювання економічної ефективності інновацій, спрямованих на зниження рівня виробничих витрат.
32. Оцінювання соціальної ефективності інноваційної діяльності.
33. Сутність комерціалізації результатів інноваційної діяльності.
34. Інтелектуальна власність та її трансформація в інноваційний продукт.
35. Оцінка вартості інтелектуальної власності.
36. Способи комерціалізації інтелектуальної власності.
37. Вплив підготовки кадрів в активізації інноваційної діяльності.
38. Фінансово-промислова група як нова організаційна структура.
39. НДДКР як сфера бізнесу. Стратегії НДДКР та їх реалізація.
40. Вибір інноваційних проектів на основі критеріїв.
41. Інноваційний потенціал та інноваційний клімат в організації.
42. Система показників ефективності інноваційного проекту. Оцінка інноваційних ризиків.

43. Формування портфелю інноваційних проектів. Оцінка ефективності портфелю інноваційних проектів.

44. Суть та основні цінності творчого процесу в реалізації інноваційних проектів.

45. Аналіз ефективності витрат на інноваційну діяльність.

46. Венчурний бізнес та його розвиток.

47. Фінансове забезпечення інноваційних процесів.

48. Форми інноваційних структур.

49. Управління реалізацією інноваційних проектів.

50. Аналіз попиту на інновації.

51. Оцінка інноваційної привабливості підприємства.

52. Розробка і освоєння нових видів продукції.

53. Моніторинг і аналіз зовнішніх та внутрішніх факторів ризику інноваційного процесу.

54. Експертиза інноваційних проектів, форми і методи проведення.

55. Методи розробки інноваційної стратегії підприємств.

56. Порядок розробки інноваційних проектів.

57. Типи організаційних структур інноваційних підприємств.

58. Державне регулювання інноваційних процесів.

59. Підготовка підприємства до виробництва нової продукції.

60. Маркетинг в інноваційній сфері.

1.4. МОДУЛЬ 4 «ПОТЕНЦІАЛ І РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВА»

Тема 1. Сутнісна характеристика потенціалу підприємства

Потенціал підприємства як економічна категорія. Класифікація видових проявів потенціалу підприємства, його характерні риси. Структура потенціалу підприємства.

Тема 2. Структура і графоаналітична модель потенціалу підприємства

Структура потенціалу підприємства. Графоаналітичний метод оцінки потенціалу підприємства «Квадрат потенціалу»: алгоритм та сфери застосування. Зв'язок форми та розміру квадрата потенціалу з його життєвим циклом.

Тема 3. Формування потенціалу підприємства: поняття і загальна модель

Методичні та організаційно-економічні засади формування потенціалу підприємств. Сучасні тенденції формування потенціалу підприємств. Особливості формування потенціалу підприємств залежно від специфіки підприємницької діяльності.

Тема 4. Особливості формування виробничого потенціалу підприємства

Поняття виробничого потенціалу підприємства. Складові виробничого потенціалу підприємства. Система критеріїв формування рівня ефективності виробничого потенціалу на прикладі машинобудівного підприємства. Імітаційна модель ринкової рівноваги в умовах конкурентного суперництва товаровиробників.

Тема 5. Конкурентоспроможність потенціалу підприємства

Конкурентоспроможність потенціалу підприємства та її рівні. Методи оцінки конкурентоспроможності потенціалу підприємства. Прикладні моделі оцінки конкурентоспроможності потенціалу підприємства.

Тема 6. Теоретичні основи оцінювання потенціалу підприємства.

Оцінка потенціалу підприємства: основні цілі та сфери застосування. Поняття вартості та її модифікації. Принципи та основні етапи оцінки потенціалу підприємства.

Тема 7. Методичні підходи до оцінювання потенціалу підприємства

Методологія визначення вартості потенціалу підприємства. Витратна концепція оцінки потенціалу підприємства. Порівняльний підхід до оцінки потенціалу підприємства. Результатна оцінка потенціалу підприємства.

Тема 8. Оцінювання вартості земельної ділянки, будівель і споруд

Теоретичні аспекти визнання земельних ділянок та інших об'єктів складовими потенціалу підприємства. Особливості оцінки земельної ділянки, будівель і споруд. Методичні основи оцінки вартості земельних ділянок, будівель і споруд.

Тема 9. Оцінювання ринкової вартості машин і обладнання

Об'єкт, цілі та особливості оцінки машин і обладнання. Класифікація й ідентифікація машин та обладнання. Вплив зносу на вартість машин та обладнання. Методичні особливості оцінки машин та обладнання.

Тема 10. Нематеріальні активи підприємства і методи їх оцінювання

Теоретичні аспекти аналізу нематеріальних активів підприємства. Роль, значення та характер участі нематеріальних активів у господарській діяльності підприємства. Методологія оцінки нематеріальних активів підприємства. Особливості оцінки окремих видів нематеріальних активів підприємства.

Тема 11. Трудовий потенціал підприємства та його оцінювання

Роль і значення трудового потенціалу в економічних відносинах. Методологія оцінки трудового потенціалу підприємства. Методики оцінки трудового потенціалу підприємства. Основи управління трудовим потенціалом підприємства.

Тема 12. Оцінювання вартості бізнесу

Особливості методів оцінки вартості бізнесу. Методи витратного підходу до оцінки вартості бізнесу. Методи результатного підходу до оцінки вартості бізнесу. Методи оцінки вартості бізнесу, що базуються на порівняльному підході.

Тема 13. Прикладні аспекти оцінювання потенціалу підприємства

Динаміка бальних оцінок резервів, втрат та інтегрального коефіцієнта ефективності потенціалу підприємства. Метод експертних оцінок. Визначення конкурентної позиції підприємства на конкретному прикладі.

Тема 14. Розвиток підприємства: зміст, сучасні концепції, передумови

Сучасні концепції розвитку підприємства. Формування та розвиток інноваційного потенціалу підприємства. Стратегія розвитку творчого потенціалу на підприємстві.

Тема 15. Методичні підходи до визначення резервів розвитку підприємства та його потенціалу

Визначення резервів розвитку підприємства. Вибір моделі розвитку підприємства. Комплексна багатоваріантна модель розвитку підприємства на основі визначення резервів потенціалу розвитку.

**Питання для підготовки
з модулю 4 «Потенціал і розвиток підприємства»:**

1. Потенціал підприємства як економічна категорія
2. Класифікація видових проявів потенціалу підприємства, його характерні риси
3. Структура потенціалу підприємства
4. Складові структури потенціалу підприємства.
5. Графоаналітичний метод оцінки потенціалу підприємства «Квадрат потенціалу»: алгоритм та сфери застосування.
6. Зв'язок форми та розміру квадрата потенціалу з його життєвим циклом.
7. Методичні та організаційно-економічні засади формування потенціалу підприємств.
8. Сучасні тенденції формування потенціалу підприємств.
9. Особливості формування потенціалу підприємств залежно від специфіки підприємницької діяльності
10. Поняття виробничого потенціалу підприємства
11. Складові виробничого потенціалу підприємства
17. Система критеріїв формування рівня ефективності виробничого потенціалу на прикладі машинобудівного підприємства
18. Імітаційна модель ринкової рівноваги в умовах конкурентного суперництва товаровиробників
19. Оцінка потенціалу підприємства: основні цілі та сфери застосування.
20. Поняття вартості та її модифікації.
21. Принципи та основні етапи оцінки потенціалу підприємства.
22. Методологія визначення вартості потенціалу підприємства
23. Витратна концепція оцінки потенціалу підприємства
24. Порівняльний підхід до оцінки потенціалу підприємства
25. Результатна оцінка потенціалу підприємства
26. Теоретичні аспекти визнання земельних ділянок та інших об'єктів складовими потенціалу підприємства.
27. Особливості оцінки земельної ділянки, будівель і споруд.
28. Методичні основи оцінки вартості земельних ділянок, будівель і споруд.
29. Об'єкт, цілі та особливості оцінки машин і обладнання
30. Класифікація й ідентифікація машин та обладнання
31. Вплив зносу на вартість машин та обладнання
32. Методичні особливості оцінки машин та обладнання
33. Теоретичні аспекти аналізу нематеріальних активів підприємства
34. Роль, значення та характер участі нематеріальних активів у господарській діяльності підприємства
35. Методологія оцінки нематеріальних активів підприємства
36. Особливості оцінки окремих видів нематеріальних активів підприємства

37. Роль і значення трудового потенціалу в економічних відносинах
38. Методологія оцінки трудового потенціалу підприємства
39. Методики оцінки трудового потенціалу підприємства
40. Основи управління трудовим потенціалом підприємства
41. Особливості методів оцінки вартості бізнесу.
42. Методи витратного підходу до оцінки вартості бізнесу.
43. Методи результатного підходу до оцінки вартості бізнесу.
44. Методи оцінки вартості бізнесу, що базуються на порівняльному підході.
45. Динаміка бальних оцінок резервів, втрат та інтегрального коефіцієнта ефективності потенціалу підприємства.
46. Метод експертних оцінок.
47. Визначення конкурентної позиції підприємства на конкретному прикладі.
48. Конкурентоспроможність потенціалу підприємства та її рівні.
49. Методи оцінки конкурентоспроможності потенціалу підприємства.
45. Прикладні моделі оцінки конкурентоспроможності потенціалу підприємства.
46. Сучасні концепції розвитку підприємства.
47. Розвиток підприємства: зміст та передумови.
48. Визначення резервів розвитку підприємства.
49. Вибір моделі розвитку підприємства.
50. Комплексна багатоваріантна модель розвитку підприємства на основі визначення резервів потенціалу розвитку.

II. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Вступні випробування охоплюють чотири фахових дисципліни, які передбачені навчальними планами рівня вищої освіти «бакалавр» спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля і біржова діяльність» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» та тестових завдань з таких дисциплін: «Стратегія підприємства», «Економіка підприємства», «Економіка та організація інноваційної діяльності», «Потенціал і розвиток підприємства».

Вступні випробування проводяться у вигляді письмового екзамену тривалістю 1 година.

III. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО

Екзаменаційне завдання містить 30 тестових питань, що охоплюють всі теми, наведені в тематичному змісті даної програми. Кожне тестове питання оцінюється у 6,66 балів. Таким чином, правильна відповідь на 30 запитань оцінюється у 200 балів:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
6,66	13,32	19,98	26,64	33,3	39,96	46,62	53,28	59,94	66,6
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
73,26	79,92	86,58	93,24	100	106,66	113,32	119,98	126,64	133,36
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
139,96	146,62	153,28	159,94	166,6	173,2	179,92	186,58	193,24	200

IV. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Васильков В.Г., Дзюбенко Л.М. Організація виробництва: навч. метод. Посібник для самот. вивч. диск. – К.: КНЕУ, 2003. – 241с.
2. Горлачук В.В., Яненко І.Г. Економіка підприємства. Навчальний посібник / В.В.Горлачук, І.Г.Яненко. – Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2010. – 344с.
3. Дмитрієв І.А. Економіка підприємства: навчальний посібник для практичних занять і самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів / І.А. Дмитрієв, І.Ю. Шевченко. – Х.: ХНАДУ, 2018. – 292 с.
4. Економіка підприємства : підручник / за заг. ред. д.е.н.,проф. Л. Г. Мельника. – Суми : Університетська книга, 2012. – 864 с.
5. Економіка підприємства: магістерський курс : навчальний посібник./ за ред. проф. А.І. Яковлева, доц. Ларки Л.С. – Харків : НТУ «ХП», 2018. – 516 с.
6. Економіка підприємства: навч.-метод. посіб. для самот. вивч. дисц. / Г.О. Швиданенко, Н.П. Гончарова, О.Г. Мендрул [та інші] ; за заг. ред. Г.О. Швиданенко. – К.: КНЕУ, 2010. – 364 с.
7. Економіка підприємства: навчальний посібник / О. М.Бандурка, Є. В. Ковальов, М. А.Садиков, О. С. Маковоз; за заг. ред. О. М. Бандурки. – Харків: ХНУВС. – 2017. – 192 с.
8. Економіка підприємства: підручник / Швиданенко Г.О., Васильков В.Г., Гончарова Н.П. [та інші] ; за заг. ред. Г.О. Швиданенко. – К.: КНЕУ, 2009. – 598 с.
9. Козик В.В. Економіка підприємства: навч. посібник / В.В. Козик, О.Ю. Ємельянов, О.Я. Загорецька., В.М. Мельник, О.І. Гудзь. – Львів: Вид-во «Простір-М», 2017. – 406 с.
10. Контролінг: Навч. посіб. / Швиданенко Г.О., Лаврененко В.В., Дерев'янюк О.Г., Приходько Л.М. – К.: КНЕУ, 2008 – 264 с.
11. Лаврененко В.В., Тоцький В.І. Організаційний розвиток підприємства: Навч. посібник.– К: КНЕУ, 2005. – 311 с
12. Організація і управління процесами виробництва : навч. посіб. / В.Г. Васильков, Н.В. Василькова. – К. : КНЕУ, 2011. – 503 с.
13. Павленко І.А., Гончарова Н.П., Швиданенко Г.О. Економіка та організація інноваційної діяльності : Навч.-метод. посібник для самот. вивч. дисц. – К.: КНЕУ, 2007
14. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність: підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. І. М. Сотник, д.е.н., проф. Л. М. Таранюка. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2018. – 572 с.

15. Планування діяльності підприємства : Навчальний посібник / Л.П. Батенко, М. А. Белов, Н. М. Євдокимова та ін.; Ред. В. Є. Москалюк. – К. : КНЕУ, 2005. – 384 с.

16. Таранюк Л. М. Потенціал і розвиток підприємства: навчальний посібник / Л. М. Таранюк. – Суми : Видавничо-виробниче підприємство «Мрія-1», 2016. - 278 с.

17. Управління витратами: Навч. посіб. / М.Г. Грещак, В.М. Гордієнко, О.С. Коцюба та ін.; За заг. ред. М.Г. Грещака. – К.: КНЕУ, 2008. – 268 с.

18. Шершньова З. Є. Стратегічне управління. Підручник – Київ.:КНЕУ, 2004. – 699с.

Програма розглянута на засіданні фахової комісії для вступу на здобуття ступеня магістра (протокол № 1 від «24» лютого 2020 року).

Програма розглянута та затверджена на засіданні приймальної комісії університету (протокол № 5 від «26» лютого 2020 року).

Відповідальний секретар
приймальної комісії

А.О. Алексеева